

У НОМЕРІ:

Від редакції

Онлайн-фестиваль педагогічної майстерності під час карантину! 2

Маленко О. О.

В зоні особливих викликів 4

Моя методика

Румянцева-Лахтіна О. О.

Дистанційна освіта. Переваги освітньої платформи *Classroom.google.com* для вчителів-філологів 6

Проектні технології

Радченко Ю. В.

Проектна технологія у формуванні компетентностей на уроках української мови та літератури: діяльнісний аспект 11

Науковці — учителю-словеснику

Тищенко К. М.

Мовні контакти: свідки формування українців 17

Дидактична скринька

Ведмедеря С. В.

Нестандартні диктанти на уроках української літератури 25

Маленко О. О.

Пізнаймо світ і мову. Тексти для вдосконалення пізнавальних та мовних компетентностей 33

З конспектом на урок

Стельмах Н. П.

Українські прислів'я та приказки. 5 клас 39

Фурманова О. М.

Числівник Урок узагальнення й систематизації вивченого. 6 клас 44

Пилипенко Л. Д.

Тарас Шевченко «Назар Стодоля». 9 клас 50

Романовська А. І.

Василь Стефаник «Камінний хрест». 10 клас 56

Готуймося до ЗНО

Полозова О. О., Марцин С. О., Нестеренко Н. П.

Українська мова: тестові завдання 60

Філологічні студії

Стишов О. А.

Суспільство й мова: оновлення українського політичного лексикону 69

Поповський А. М.

Український смак гречаного слова 75

МАН

Білоусенко П. І.

Пишемо роботу МАН з мовознавства: методичний коментар 79

Очима психолога

Учитель й учні: різновиди, характери, властивості 86

Хронограф

Нерослик О. В.

Хочу, щоб ніколи, ніколи не зачерствіло серце. Матеріали до вивчення творчості Михайла Стельмаха 91

• «Вивчаємо українську мову та літературу» — 08402, 95927 • Журнал з книжковим додатком — 08403, 37051 •

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Вивчаємо українську мову та літературу

№ 13–15 (593–595) • ТРАВЕНЬ 2020 р. • ЗАСНОВАНИЙ У СЕРПНІ 2003 р. • ВИХОДИТЬ ТРИЧІ НА МІСЯЦЬ •

За сприяння Міністерства освіти і науки України • Учасники проекту: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди

УКРАЇНСЬКА МОВА: ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

О. О. Полозова, канд. філол. наук, доцент; **С. О. Марцин**, канд. філол. наук, доцент;
Н. П. Нестеренко, канд. філол. наук, доцент; ХНПУ імені Г. С. Сковороди, м. Харків

ВАРІАНТ I

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.

1. Перший склад наголошений у слові

- А каталог;
- Б котрий;
- В стрибати;
- Г форзац.

2. Усі слова іншомовного походження вжито в реченні:

- А Декан зняв зі студентів стипендію.
- Б Редактор відкоригував актуальний репортаж.
- В Балет — дуже естетичний вид мистецтва.
- Г Книгу надрукували в приватній типографії.

3. Значення фразеологізму «піймати облизня» подано в рядку:

- А облизатися;
- Б зловити пташку;
- В зазнати невдачі;
- Г піямати здобич.

4. Лексичної помилки немає в рядку:

- А здавати екзамен;
- Б чинний закон;
- В приймати участь;
- Г невірний номер.

5. Усі іменники мають закінчення -у (-ю) в родовому відмінку однини в рядку:

- А хліб, заклад, інститут, радіус, хор;
- Б спів, крик, жанр, лицей, Кавказ;
- В овес, квадрат; вогонь, сон, ключ;
- Г Київ, цемент, цукор, гнів, телефон.

6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні:

- А Розмірковуючи про побачене й почуте, я увійшов до зали.
- Б Зошит, книги, документи — усе вмістилося в новому портфелі.

- В Козаки, до речі, завжди жертвували кошти на церкви й монастирі.
- Г І посмішка наче весняний вітер, зігнала з її обличчя тривогу.

7. У всіх словах дз позначає один звук у рядку:

- А дзвінок, надзвуковий, підземний, дзеркало;
- Б дзенькіт, дзвіночки, дзиглик, гедзь;
- В надзвичайний, дзвіниця, підзвітний, відзвук;
- Г родзинка, підзолотити, відзначення, дзвін.

8. Позначте рядок, у якому всі іменники жіночого роду:

- А вуаль, ООН, путь, Міссісіпі;
- Б зала, ЗВО, воєвода, комісія;
- В піаніно, синиця, жовч, юнь;
- Г бязь, Токіо, леді, вельможа.

9. Не мають закінчення обидва слова рядка:

- А пальто, кімоно;
- Б віче, кашне;
- В ситро, авто;
- Г кафе, каное.

10. Потребує редагування речення

- А Барвистий щиголь виспівував, перестрибуючи з гілки на гілку.
- Б Прочитавши книгу, хочу поділитися враженнями про неї.
- В Знайшовши довжину стін, було обчислено площу кімнати.
- Г Шукаючи додаткову інформацію, вчені переглянули архів.

Завдання 11–22 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.

11. Спрощення НЕ позначається на письмі в усіх словах рядка:

- А мес..ник, балас.ний, гіган..ський, зліс..ний;

- Б корис..ний, проїз..ний, контраст..ний, облас..ний;
- В чес..ний, зап'яс..ний, тиж..невий, хворос...няк;
- Г швидкіс..ний, обіз..ний, аген..ство, чес..ний;
- Д студен..ський, шіс..сот, хвас..ливий, хус..ці.
12. Усі слова пишуться без м'якого знака в рядку:
- А кін..чик, мен..ше, ніч..ний, українс..кий;
- Б піднос..ся, ліч..ба, тон..ше, промін..чик;
- В буквар.., чотир..ма, майбут..не, підніс..ся;
- Г емул..сія, слюсар.., об..єднання, ідал..ня;
- Д Трет..яков, бул..йон, Солов..йов, ллет..ся.
13. Усі слова пишуться через дефіс у рядку:
- А раз/у/раз, де/не/де, до/речі, на/щастя;
- Б віч/на/віч, з давніх/давен, по/латині, врешті/решт;
- В на/зло, до/побачення, будь/хто, в/зимку;
- Г що/небудь, на/зустріч, по/перше, уві/сні;
- Д аби/де, по/двоє, видимо/невидимо, що/денно.
14. Помилку в написанні допущено в усіх словах рядка:
- А Шиллер, Аполон, деталью, аллея;
- Б анотація, молодю, безчестя, група;
- В іллюзія, Генадій, шоссе, колектив;
- Г статтею, засилля, іпподром, віла;
- Д барокко, Алла, панна, класс.
15. Букву е слід писати на місці пропуску в усіх словах рядка:
- А пр..сухий, пр..чистий, пр..блаженний, пр..позитивний;
- Б пр..молодий, пр..крашений, пр..сумний, пр..шкільний;
- В пр..мужній, пр..пишний, пр..злий, пр..множений;
- Г пр..зирство. пр..давній, пр..близний, пр..землення;
- Д пр..світлий, пр..хильний, пр..брежний, пр..солодкий.
16. Помилку у творенні імені по батькові допущено в рядку:
- А Олександрівна, Лукич;
- Б Валерійович, Іллівна;
- В Ігоревич, Миколаївна;
- Г Григорович, Юріївна;
- Д Ярославівна, Хомич.
17. Ступені порівняння можна утворити від усіх прикметників рядка:
- А привітний, прекрасний, доступний;
- Б екстраординарний, тихий, солоний;
- В стриманий, синюватий, вимогливий;
- Г корисний, упевнений, відповідальний;
- Д справедливий, хворий, галасливий.
18. На запитання «Котра година?» правильною є відповідь
- А двадцять десятої;
- Б без п'ятнадцяти шоста;
- В двадцять по десятій;
- Г рівно шістнадцять;
- Д початок одинадцятої.
19. Змінюються обидві частини за відмінювання всіх числівників рядка:
- А кількадесят, сімдесят, стонадцять, п'ятсот;
- Б шістдесят, тридцять, п'ятсот, вісімсот;
- В п'ятдесят, дев'яносто, двісті, шістсот;
- Г триста, сімсот, дев'ятсот, чотириста;
- Д двадцять, шістсот, вісімдесят, сорок.
20. Неповним є речення в рядку:
- А Тут тебе завжди чекають.
- Б Застукало дужче у вікно.
- В В одній кишені смеркає, а в другій світає.
- Г Бракує арфі струн, співцеві слів.
- Д Шумить у голові йому, дзеленчить.
21. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення *Сонце повільно котилося у високому небі ...* вибрати
- А даруючи усім очікуване тепло.
- Б і заливало все навкруги яскравим світлом.
- В і його промені безжально палили степ.
- Г але ще й досі не нагріло холодної землі.
- Д щоб встигнути обігріти усіх навколо.
22. Інфінітив виконує функцію означення в реченні:
- А Мені давно хотілося розказати про цього чоловіка.

- Б Узяв якусь лопату й пішов собі в поле криницю копати.
- В Залишив Грицько думку навесні повернутися додому.
- Г Після тривалої їзди чумаки зупинилися у видолинку відпочити.
- Д Хлопець мріяв у горах піймати орла.

У завданнях 23–27 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених ЦИФРАМИ, виберіть один правильний, на вашу думку, варіант, позначений БУКВОЮ.

23. Установіть відповідність між словами та їх тлумаченнями

Слово

- 1) філантропія;
- 2) меценатство;
- 3) мізантропія;
- 4) аскетизм.

Значення

- А схильність до насолод;
- Б відмова від життєвих благ;
- В благодійність, допомога нужденним;
- Г покровительство наукам і мистецтву;
- Д людиноненависництво.

24. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).
(1) У суботу, коли сонце (2) досягає славетного вечірнього пруга, (3) поволі бамкає великий (4) монастирський дзвін.

- А Дієслово;
- Б прийменник;
- В прислівник;
- Г іменник;
- Д прикметник.

25. З'ясуйте, яким членом речення є виділені слова в прикладах.

Член речення

- 1) обставина;
- 2) присудок;
- 3) додаток;
- 4) означення.

Приклад

- А Поруч матері стояла дівчинка років шести;
- Б Ластівки тікають із Європи;
- В Непримиренністю своєю навіть батька часом дивує;

- Г Над плавнями чорними пасмами повз дим;
- Д Тридцять років минуло відтоді.

26. З'ясуйте, який відокремлений член речення є в кожному прикладі.

Відокремлений член речення

- 1) означення;
- 2) прикладка (різновид означення);
- 3) обставина;
- 4) додаток.

Приклад

- А Зосталась Ганна, безталанниця, сама в хаті...
- Б Незважаючи на таку рань, було зовсім тепло.
- В Трави, побризкані росою, стояли тихі, принишклі...
- Г Як темна нічка, насупились хмари.
- Д Старий зараз ніякої роботи не визнає, окрім пасіки.

27. Установіть відповідність між видом речення та прикладом.

Вид речення

- 1) складносурядне;
- 2) складнопідрядне;
- 3) безсполучникове;
- 4) складне з різними видами зв'язку.

Приклад

- А Коли вони вибігли на перон, їхній поїзд уже миготів вікнами.
- Б По зелених пагорках паслися вівці, білі гуси щипали травичку, а свиня рила писком.
- В Люди мимоволі розхлюпували воду, і вона одразу ж замерзала на їхній одежі.
- Г На віях заморожених коней заіскрилася паморозь, під віями прикляклих вершників трималася ніч.
- Д Жінка, діти, книжки — все те не пускало його, не давало йому вирватися на село.

ВАРІАНТ II

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ.

1. Другий склад наголошений у слові

- А чорнослив;

- Б тигровий;
 В центнер;
 Г камбала.
2. Усі слова вжито в переносному значенні в рядку:
 А дзвінка пісня, шепочуть трави, щедра нива;
 Б теплий погляд, солодкі слова, золоте серце;
 В щедра душа, летять ластівки, спить діброва;
 Г темні думки, рубати дрова, близький друг.
3. Позначте рядок, у якому всі словосполучення — фразеологізми:
 А байдики бити, гульма гуляти, добре знати;
 Б грець ухопив, думки обсіли, муха вкусила;
 В діяти навмисне, збіг обставин, зганяти злість;
 Г ляпати язиком, мести мітлою, майнути думкою.
4. Неправильно вжито прийменник у словосполученні:
 А піти по хліб;
 Б назвати по імені;
 В лекція з хімії;
 Г за підтримки мера.
5. Уподібнення приголосних відбувається в усіх словах рядка:
 А боротьба, зцілити, вокзал, смієшся;
 Б зсушити, розхитати, легко, казка;
 В берізка, бігти, безсумнівно, спитати;
 Г низько, грядка, молотьба, зчистити.
6. Суфікс **-иц** має однакове значення в усіх словах рядка, ОКРІМ
 А бабище;
 Б комарище;
 В пасовище;
 Г дівчище.
7. До одного роду належать іменники рядка:
 А салямі, колібрі;
 Б нежить, ступінь;
 В степінь, путь;
 Г авеню, турне.
8. Усі імена мають закінчення **-е** в кличному відмінку в рядку:
 А Григорій, Данило, Едуард;
 Б Євген, Ростислав, Неля;
 В Костянтин, Петро, Юрій;
 Г Андрій, Олена, Олег.
9. Усі займенники пишуться разом у рядку:
 А аби/хто, де/котрий, будь/що, чого/небудь;
 Б де/хто, чий/небудь, аби/кому, де/кому;
 В де/якого, аби/кому, кому/сь, аби/чим;
 Г що/небудь, де/який, будь/який, хто/небудь.
10. Позначте речення, у якому між підметом і присудком треба поставити тире:
 А Слово не стріла, а може глибоко поранити, а то й убити.
 Б Бути щасливим значить не бажати того, чого не можна одержати.
 В Життя безумовно гарний учитель, але дуже дорого бере за уроки.
 Г Мій успіх не подарунок долі, а результат великої праці й натхнення.
- Завдання 11–22 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
11. БЕЗ м'якого знака треба писати всі слова рядка:
 А мен..ше, ніч..ний, уман..с..кий;
 Б відповідал..ніст.., українс..кий, тон..ше;
 В буквар.., чотир..ма, майбут..не;
 Г емул..сія, об..єднання, слюсар..;
 Д кур..йоз, мен..ший, голубон..ці.
12. Усі словосполучення містять слово з великої букви в рядку:
 А (С, с)узир'я (К, к)асіопеї, (К, к)іївський національний університет, (У, у)країнська ментальність;
 Б (С, с)тудентська рада, (Г, г)оллівудська посмішка, (Т, т)овариство української мови;
 В (В, в)ерховна (Р, р)ада, майдан (Н, н)езалежності, (Д, д)ень (Н, н)езалежності;
 Г (Д, д)ніпровські кручі, (Х, х)арківська (М, м)іська (Р, р)ада, (М, м)іністерство освіти і науки;
 Д (Д, д)алекий (С, с)хід, (Ш, ш)евченкові вірші, (Г, г)еркулесові стовпи.

13. Спрощення в групах приголосних треба позначати на письмі в усіх словах рядка:
- А зліс..ний, доблес..но, навмис..не;
 - Б балас..ний, учас..ник, пристрас..ний;
 - В буревіс..ник, невіс..ці, капос..ний;
 - Г щотиж..ня, ненавис..ний, шіс..сот;
 - Д хвас..нути, облас..ний, корис..ний.
14. Усі прислівники пишуться через дефіс у рядку:
- А де/не/де, сама/самотою, рік/у/рік;
 - Б віч/на/віч, по/столичному, врешті/решт;
 - В до/побачення, в/зимку, коли/не/коли;
 - Г що/небудь, одним/одна, по/перше;
 - Д будь/що/будь, кінець/кінцем, бозна/хто.
15. Подвоєння відбувається в усіх словах рядка:
- А стін..ий, телефон..ий, священ..ий, числен..ий;
 - Б накреслен..ий, спілкуван..я, досвідчен..ий, тон..а;
 - В установлен..ий, незбагнен..ий, шален..ий, прохан..я;
 - Г узгоджен..я; щоден..ий, без..ахисний, зацікавлен..ий;
 - Д леви..ий, огнен..ий, незбагнен..ий, над..ніпряньський.
16. Немає лексичної помилки в словосполученні
- А підписка на газети;
 - Б сплатити мито;
 - В бувший директор;
 - Г прийняти міри;
 - Д учбовий корпус.
17. Дієслово у формі наказового способу вжито в рядку:
- А купуємо швидше;
 - Б попросимо вибачення;
 - В активніше працюймо;
 - Г повільніше пишемо;
 - Д почали виконувати.
18. Помилку допущено в написанні числівника
- А вісьмомастами сорока шістьма;
 - Б дев'ятиста вісімдесяти шістьох;
 - В чотирьомстам двадцяти двом;
 - Г двомстам сімдесятьом вісьмом;
 - Д сьомастами шістдесятма трьома.
19. Усі дієслова написано правильно в рядку:
- А борешся, клеють, сидимо;
 - Б прагнемо, стогнеш, полюють;
 - В стелять, сиплють, зловиш;
 - Г кроють, ллеш, напоють;
 - Д виростеш, хотять, гоять.
20. Обставиною поширено речення:
- А Учитель просив почекати.
 - Б Повітря зробилося прозорим.
 - В Чубенко був за старшого.
 - Г Дівчина дихала на повні груди.
 - Д Вечірній обрій опустив завісу.
21. Відокремленим означенням можна замінити підрядне речення в рядку:
- А Олена, яка йшла поруч, допомогла мені піднятися.
 - Б Подвір'я затінює крислата яблуня, що росте під хатою.
 - В Квіти, що посадила мати, дарували радість усе літо.
 - Г Думки, які роїлися в хлопцевій голові, не давали заснути.
 - Д Пасічник дав скуштувати меду, що пахнув липою.
22. Підрядна з'ясувальна частина є в реченні рядка:
- А Туман стояв такий, що навкруги нічого не було видно.
 - Б Хтось голосно засміявся, що стало аж незручно.
 - В Ми йшли містом, що сяяло від святкових вогнів.
 - Г Ми з дитинства віримо в дива, що несуть добро.
 - Д Учні не сподівалися, що сьогодні буде контрольна.
- У завданнях 23–27 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених ЦИФРАМИ, виберіть один правильний, на вашу думку, варіант, позначений БУКВОЮ.
23. Установіть відповідність між фразеологізмом і його значенням.
<i>Фразеологізм</i>	
1) на край світу;	☐ А обдурювати кого-небудь;
2) убгати в голову;	☐ Б приховувати справжню сутність;
3) носити маску;	☐ В викрити когось;
4) замилювати очі.	
<i>Значення</i>	

- Г надовго запам'ятати щось;
- Д будь-куди, куди завгодно.

24. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Степан (1) *вперше* за цей вечір, (2) *одірвавшись* поглядом від землі, підвів очі до неба, і чудне (3) *тремтіння* пройняло його, коли побачив угорі ріжок місяця серед знайомих зірок, (4) *того* місяця, що світив йому й на селі.

- А Дієслово'
- Б займенник'
- В прислівник'
- Г іменник'
- Д дієприслівник.

25. З'ясуйте вид односкладних речень.

- 1) означено-особове;
- 2) неозначено-особове;
- 3) узагальнено-особове;
- 4) називне.

- А Потім задали завдання на дробі.
- Б Брехнею далеко не зайдеш.
- В Зачекайте тут кілька хвилин.
- Г Незабаром має світати.
- Д Ніжні сутінки. Вечір.

26. З'ясуйте, яким членом речення є виділене слово.

Член речення

- 1) підмет;
- 2) додаток;
- 3) означення;
- 4) обставина.

Приклад

- А Життєвий успіх людини часто пов'язаний з умінням *спілкуватися*.
- Б *Знати* правил мовного етикету — умова успішного спілкування.
- В А тих усіх, три тисячі під Дубно, Ярема-князь *добити* наказав.
- Г Ми прийшли *послухати* нового лектора.
- Д До зими слід *готуватись* вчасно.

27. Доберіть приклад до кожного випадку вживання тире.

Випадок уживання тире

- 1) між підметом і присудком;
- 2) відокремлення означення;
- 3) відокремлення прикладки;
- 4) у безсполучниковому реченні.

Приклад

- А Я йду, іду — зворушений, окрилений.
- Б Менше розкоші — більше свободи.
- В Над головами химерно корчилились гілки — клубки живих гадюк.
- Г Рік прожити — не пальцем перекивати.
- Д Випав сніг — і все навкруги повеселішало.

ВАРІАНТ III

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ.

1. Третій склад наголошений у слові

- А щелепа;
- Б феномен;
- В залишити;
- Г зібрання.

2. Усі пари слів антонімічні в рядку:

- А мокрий — сухий; глибокий — широкий, захід — схід;
- Б пам'ятати — забувати, день — ніч, радість — печаль;
- В батьки — діти, вгору — вбік, зима — літо;
- Г перемога — поразка, горе — біда, коротко — вузько.

3. Спрощення в групах приголосних НЕ позначається на письмі в усіх словах рядка:

- А балас..ний, гіган..ський, зліс..ний;
- Б корис..ний, контраст..ний, облас..ний;
- В чес..ний, зап'яс..ний; тиж..невий;
- Г студен..ський, шіс..надцять, хвас..ливий.

4. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з префіксом *пре-*:

- А пр..світлий, пр..хильний, пр..брежний, пр..солодкий;
- Б пр..зирство. пр..давній, пр..близний, пр..землення;
- В пр..мужній, пр..пишний, пр..злий, пр..зидентський;
- Г пр..молодий, пр..крашений, пр..сумний, пр..шкільний.

5. Спільнокореневими є всі слова, ОКРІМ

- А боляче;
- Б біль;
- В больовий;
- Г більше.

6. Дотримано норми узгодження прикметника з іменником у рядку:
- А тривала нежить;
 - Б корисна кольрабі;
 - В важка кір;
 - Г довгий путь.
7. Прикметники із суфіксом **-ськ-** можна утворити від усіх іменників у рядку:
- А солдат, чех, Волноваха;
 - Б турок, Калуш, фашист;
 - В Мекка, словак, сирота;
 - Г шляхта, Карпати, волох.
8. Лексичної помилки **НЕМАЄ** в рядку:
- А оточуюче середовище;
 - Б гортати сторінки;
 - В дружнє відношення;
 - Г заключити угоду.
9. Інфінітив в ролі додатка вжито в реченні:
- А Дід великодушно пробачав мені, як уміють пробачати великі люди.
 - Б Я любить, я жити хочу серцем, не красою.
 - В Тільки нам все жити, не вмирати, зерно сіять, зацвітати знов
 - Г Любить людей мене навчала мати і рідну землю, що б там не було.
10. Граматично правильне речення утвориться, якщо до фрагмента **«Готуючи паску, ...»** додати:
- А обов'язково дотримуйтесь рецепту;
 - Б у мене несподівано закінчився цукор;
 - В по хаті розноситься приємний аромат;
 - Г вона точно сподобається рідним.
- Завдання 11–22 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
11. Усі слова пишуться з апострофом у рядку:
- А п..едестал, р..яст, комп..ютер, св..ято;
 - Б п..ятниця, під..їхати, матір..ю, ін..екція;
 - В м..ята, об..їзд, грав..юра, без..ядерний;
 - Г черв..як, тьм..яний, двох..ярусний, п..еса;
 - Д об..ект, Мін..юст, конференс..є, торф..яний.
12. Усі дієприкметники пишуться з часткою **не** окремо в рядку:
- А не/усміхнений, а похмурий; не/зроблений проект; не/виконана вчасно робота;
 - Б не/осмислена робота; не/пошанована належно людина; не/схвалені радою пропозиції;
 - В не/почутий звук; не/виражена яскраво думка; не/відчинена, а закрита крамниця;
 - Г пісня, ще ніким не/співана; не/з'ясовані директором питання; не/запряжені коні;
 - Д не/записана в зошит вправа; не/зрозумілий багатьом текст; не/заспаний, а бадьорий
13. **НЕМАЄ** орфографічної помилки в рядку:
- А пріорітет, тонна, дезінфекція;
 - Б графин, лібрето, Кордильери;
 - В чіпси, спагеті, митрополія;
 - Г бароко, Аполон, каратист;
 - Д одісея, кипарис, хоббі.
14. Підкреслені літери позначають той самий звук у всіх словах рядка:
- А доріжка, хвилюєшся, широкий;
 - Б шістсот, футбол, метелиця;
 - В сяйво, осінній, просьба;
 - Г Великдень, рюкзак, ґрунт;
 - Д будинок, бджола, Дністер.
15. Правильно узгоджено числівник з іменником у рядку:
- А чотири професора;
 - Б півтора місяці;
 - В два рази;
 - Г три тижня;
 - Д троє дверей.
16. Неправильно утворено форму слова у варіанті:
- А налити ситра;
 - Б у чистім небі;
 - В усих батьків;
 - Г стежачи за ним;
 - Д упродовж року.
17. Помилку у творенні ступенів порівняння прикметників допущено в рядку:
- А коротший, щонайпотрібніший;
 - Б найближчий, більш світліший;
 - В корисніший, найменш дотепний;
 - Г цікавіший, якнайдорожчий;
 - Д вужчий, найменш потрібний.
18. Прийменник **у** на місці пропуску слід уживати в усіх словах рядка:
- А перебував ... Вільнюсі, працював ... музеї, наймиліше ... світі;

- Б поїхати ... відпустку, птах ... небі,
купити ... магазині;
- В побувати ... Львові, квітник ... саду,
покласти ... узголів'я;
- Г приведення ... відповідність, участь ...
форумі, оселя ... рушниках;
- Д висновок ... статті, запевнили ...
добросусідстві, вишня ... цвіту.
19. Узгоджене означення виділено в реченні:
- А Вікна *школи* горіли яскравими огнями.
- Б Мати придбала матеріал *на пальто*.
- В Книга *батька* лежала на столі.
- Г За кермом сидів чоловік *в окулярах*.
- Д *Останні* зорі в небі догорають.
20. Позначте речення, у якому вставне слово (слово-сполучення) дає емоційну оцінку повідомленню:
- А Мабуть, людині, не завжди слід
відриватися від рідного берега.
- Б Совість людська, до речі, схожа
на вулик, її теж можна потривожити.
- В Досі дні стояли сумні й сірі, а сьогодні,
на наше щастя, зясніло.
- Г Доброго, кажуть, дождити треба,
а лихе — само прийде.
- Д Полювання, як ви потім побачите,
потребує багато часу.
21. Складений дієслівний присудок ужито
в реченні:
- А Книга — це змога погомоніти
з людиною через тисячоліття.
- Б Тривога прадіда *предавня мені заснути*
не дає.
- В Там будуть горіти до ранку в туманних
дзеркалах троянди.
- Г Мені осіння ніч короткою здається.
- Д Зоря на небі рожева вже почала
займатись.
22. Тире потрібно поставити між частинами склад-
носурядного речення (*розділові знаки пропущено*)
- А Довго спали вітри у ярах на припоні
і стояли дерева німі на осонні.
- Б Над лісом нависли хмари і шурхаючи
крилами об них летять чайки.
- В Тихі води все стоять мовчазні і тільки
часом камінь с круч зірветься.
- Г З туману винирнули дві плями фар
і за мить машина була біля мене.
- Д На яру стояло невеличке село і посеред
нього біліла невеличка церква.

У завданнях 23–27 до кожного з чотирьох ряд-
ків інформації, позначених ЦИФРАМИ, виберіть
один правильний, на вашу думку, варіант, позна-
чений БУКВОЮ.

23. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені сло-
ва в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

(1) *Спинившись* (2) *край* поглибленого мороком
рівчака, вони дивились на (3) *той* бік його, де темними
велетнями височились купи дерев, (4) *завмерлих* у лян-
чому безгомінні.

- А Дієслово;
- Б займенник;
- В прийменник;
- Г дієприкметник;
- Д дієприслівник.

24. Установіть відповідність між фразеологічними
синонімами.

Фразеологізм

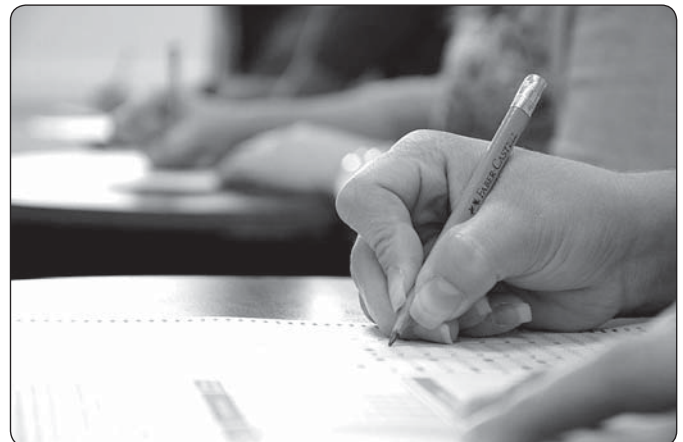
- 1) як бобер у салі;
2) в бороду;
3) взяти язика на гаплик;
4) вивести на широку дорогу.

Синонім

- А під ніс;
- Б набрати в рот води;
- В поставити на ноги;
- Г як вареник у маслі;
- Д вивести на слизьке.

25. З'ясуйте вид односкладних речень.

- 1) означено-особове;
2) неозначено-особове;
3) узагальнено-особове;
4) безособове.

- А З двох бід вибирають меншу.
- Б Світати у мозку в людей почало.
- В Справді славна дівчина.
- Г Втрачаю останні сили.
- Д У двері несподівано постукали.

26. Установіть відповідність між видом речення та прикладом.

Вид речення

1) складносурядне;	3) безсполучникове;
2) складнопірядне;	4) складне з різними видами зв'язку.

Приклад

- А Там-сям крізь крони проривалися сонячні промені, влягаючись на опалі листя рухливими жовтими латками.
- Б Чи добре ти збагнув, що ти говориш?
- В Він іще щось говорить, але я нічого не чую: думаю про своє.
- Г Птахи з-за моря вертають — плуги з полем розмовляють.
- Д Хлопці і купалися, і дрімали, а сонце все ще високо стояло.

27. Установіть відповідність (*розділові знаки при прямій мові пропущено*).

Приклад

- 1) Розкажуть тату проговорила вона соромливо ось і люди послухають;
- 2) Мати велить найменшому Біжи до пічників і проси тітку Мар'яну, хай зараз прийде!
- 3) Знайдемо роботу в місті! сказав Максим.
- 4) Іскро, Іване Хмельницький підвівся з-за столу Дяка Полтаві, прислала такого гінця.

Схема речення

☐ А «П!» — а;	☐ Г «П, — а: — П»;
☐ Б «П, — а. — П»;	☐ Д А: «П!».
☐ В «П, — а, — п»;	

ВІДПОВІДІ

1 Варіант

1. Г; 2. Б; 3. В; 4. Б; 5. Б; 6. Г; 7. Б; 8. А; 9. Г; 10. В; 11. Д; 12. В; 13. Б; 14. В; 15. А; 16. В; 17. Г; 18. В; 19. Г; 20. В; 21. В; 22. В; 23. 1) В; 2) Г; 3) Д; 4) Б; 24. 1) Б; 2) А; 3) В; 4) Д; 25. 1) Г; 2) Б; 3) В; 4) А; 26. 1) В; 2) А; 3) Б; 4) Д; 27. 1) В; 2) А; 3) Г; 4) Б.

2 Варіант

1. А; 2. Б; 3. Б; 4. Б; 5. А; 6. В; 7. Б; 8. Б; 9. В; 10. Б; 11. В; 12. В; 13. А; 14. Б; 15. А; 16. Б; 17. В; 18. Б; 19. В; 20. Г; 21. В; 22. Д; 23. 1) Д; 2) Г; 3) Б; 4) А; 24. 1) В; 2) Д; 3) Г; 4) Б; 25. 1) В; 2) А; 3) Б; 4) Д; 26. 1) Б; 2) В; 3) А; 4) Г; 27. 1) Г; 2) А; 3) В; 4) Б.

3 Варіант

1. В; 2. Б; 3. Г; 4. В; 5. Г; 6. Б; 7. А; 8. Б; 9. Г; 10. А; 11. Б; 12. Д; 13. Б; 14. Г; 15. Д; 16. В; 17. Б; 18. А; 19. Д; 20. В; 21. Д; 22. Г; 23. 1) Д; 2) В; 3) Б; 4) Г; 24. 1) Г; 2) А; 3) Б; 4) В; 25. 1) Г; 2) Д; 3) А; 4) Б; 26. 1) Д; 2) Б; 3) Г; 4) В; 27. 1) В; 2) Д; 3) А; 4) Г.

Тести є найбільш універсальною системою перевірки знань завдяки алгоритму віднайдення правильної відповіді з-поміж наданих варіантів та чітких й однозначних відповідей на поставлені питання.